

*Споделен опит
Shared Experience*

СМЕСЕНА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ИЛИ ПРИЗВАНИЕ ЗА УЧИТЕЛЯ

Яница Бочева

Целодневна детска градина „Незабравка“ – Бяла Слатина

Резюме. Работата в смесена група е истинско предизвикателство, а когато тя е и мултиетническа, става още по-голямо. Именно оттук произтича необходимостта учителят да има призвание, да работи с лекота, усет и търпение с децата, да притежава професионални и практически компетентности, да използва иновативни, интерактивни методи на обучение. Той винаги трябва да бъде новатор.

Keywords: communicative competence, professional competencies, multiethnic environment, innovative and interactive methods of learning

Съдържанието на понятието смесена група разкрива положителни аспекти на взаимодействия на индивиди с различен социален опит, готови на сътрудничество и подкрепа; даване на образци на познавателната и игровата дейност; възможности за хуманизиране на образователния процес и изграждане на детско съобщество, аналогично на семейството (М. Монтесори, Фр. Фрьобел, Р. Щайнер, А. С. Макаренко, Т. Репина и др.).

„Образованието е на първо място в ценностните ориентации на българина. То е ценностната ориентация, останала още от Възраждането, корелираща със стремежа за себеутвърждаване след петвековното османско владичество. Независимо от своята способност за реализация, българинът се стреми към непрекъснато усъвършенстване и повишаване на собственото образование.“ (Колева, 2007: 88). Това води до мотивацията на родителите да записват децата си в детската градина още от най-ранна възраст. По желание на родителите група „Пчеличка“ към ЦДГ „Незабравка“ – град Бяла Слатина, от едновъзrastтова се превърна в разновъзрастова, или смесена група. Децата са на възраст от три до шест години. При провеждането на възпитателно-образователния процес в смесена група учителят обмисля и планира всички специфични средства, които могат да бъдат приложени. Например: как ще се използва опитът на децата при наблюдението, как ще се стимулира взаимопомощта им, как ще се организира разпределението на работата между децата от различните въз-

расти; по какъв начин да се обединят децата в обща игра; как да се съгласува работата им при самообслужването и прибирането на играчките и пр. Чрез планирането се цели да се използват благоприятните условия в смесена група за възпитаване на организирано поведение и по-бързо създаване на навици, които трудно се изграждат в еднородните групи.

Да работиш в разновъзрастова група, е истинско предизвикателство, а когато е и мултиетническа – то е още по-голямо. Група „Пчеличка“ е своеобразна „миниградина“ в детската градина, защото възрастовият диапазон обхваща: 3–4 г. – 70%; 4–5 г. – 15%; 5–6 г. – 15%. Етническата принадлежност включва: българчета – седем деца, роми – шестнадесет деца, турчета – две деца, и деца от смесени бракове – две. Именно оттук произтича необходимостта учителят на смесена група да има призвание, да работи с лекота, усет и търпение с децата, да има професионални и практически компетентности, да използва иновативни, интерактивни методи на обучение. Той винаги трябва да бъде новатор.

Ние, учителите от група „Пчеличка“, винаги се стремим да бъдем толерантни, отзивчиви, колоритни и креативни. В своето учителско портфолио сме записали: „Аз не се посвещавам на децата. Аз обичам децата. Не вярвайте на тези, които казват, че обичат децата. Аз го правя за себе си!“ – Я. Корчак. Това символ-верую на великия полски педагог сме приели за свое лично кредо, което честно защитаваме с ум, воля и сърце. Изхождайки от собствената преподавателска философия, според която всички деца са умни, можещи и знаещи, често ги наричаме нестандартни. С особен успех и доказана ефективност при работата с децата от смесена група ние използваме следния метод на обучение: Бел–Ланкастърския метод, известен като взаимоучителен метод. Методът е базиран на това, по-способните и по-големите деца да бъдат помощници в предаването на информация, която знаят, на другите деца. Методът е известен още като учене чрез преподаване.

В съвместната ни работа с родителите включваме нетрадиционни форми на взаимодействие.

Методи на индивидуална работа: провеждане на индивидуални срещи за обсъждане на възникнал казус между „дете–родител“, „учител–родител–дете“; индивидуални писма, описващи постиженията на децата; информация за развитието на детето по ел. поща до родителите; читателски дневник на семейството „Семейството и книгата“; посещение на учителя в семейството още преди постъпване на детето в детската градина.

Методи на групова работа: открити педагогически ситуации за родители чрез приложение на интерактивни техники на работа; минисрещи по определен проблем с определена група родители и деца; запознаване с професиите на някои родители и посещение на работното им място; изготвяне на писма до родителите под надслов: „На родителите – с благодарност“; провеждане на

родителски срещи по теми, инициирани от родителите; включване на родители в празници на групата и детската градина; включване на родителите в организирането и провеждането на мероприятия – благотворителни инициативи, екскурзии, летни лагери и др. Една от най-атрактивните форми на съвместна работа с родителите е постоянно действащата рубрика „Само за смелчаци“. В нея се споделя опит за разрешаване на конфликти и взаимодействие с агресивни и хиперактивни деца. В клуб на родителя се изнася актуална педагогическа информация касаеща по-широка аудитория.

Интерактивни техники: „Ръка за помощ“ – за да се разкрие, че за изпълнението на която и да е дейност е необходима всяка протегната ръка; участие на родителите в провеждане на „Утринна среща“ от програмата „Стъпка по стъпка“; изграждане на „Клуб на родителя“ – споделяне на опит, обсъждане на техники и придобиване на опит от родителите за разрешаване на възникнали проблеми; родители обучават родители; учители подпомагат родители; родители съдействат на учителите при разрешаването на конфликти с децата от групата и др.; сайт на групата.

Мултимедийната презентация се оказа най-успешният и ефикасен метод за реализиране на познавателните ситуации. Също така формирахме умения у децата за използване на интерактивни табла. Друг метод, който използваме по време на възпитателно-образователния процес, са интерактивни игри по различните образователни направления.

Провеждаме съвместни изложби и конкурси на деца и родители. Учителите в смесена група „Пчеличка“ водят специална тетрадка, наречена „Аз и моите права“, в която записват мисли, желания, съкровени тайни на детето.

Висша форма на педагогическо взаимодействие с родителите е така наречената „Академия за родители“, в която с помощта на социалнопедагогическия тренинг като основен метод се повишава педагогическата им култура и се дават елементарни знания на родителите от ромски произход.

Провеждаме анкети с родителите. От тези анкети става ясно, че част от родителите предпочитат децата им да бъдат в смесена група „Пчеличка“, защото желаят децата им да бъдат при съответните учители на групата. Друга част от анкетираните родители предпочитат тази група, защото детето им има брат, сестра, братовчеди или приятели от ромската махала в тази група.

В резултат на прилагането на формите и методи за сътрудничество е налице промяна в контактите между семейството и детската градина – те вече са не просто формални, а съдържателни. Създадено е доверие в институцията, грижеща се за образованието и възпитанието на децата. Споделя се отговорността за успехите и неуспехите на децата от учителите и родителите, в резултат на което образованието и възпитанието на децата вече не е анонимен процес, а има свое лице и адресат.

Знаем, че интеркултурната педагогика има за цел да разкрие различния начин на живот, език, мислене, религия, облекло, празници и други особености на различните деца. Живеейки заедно, децата трябва да се научат да приемат тези различия.

Още в детската градина е необходимо да се формират знания, умения и способности за толерантно и хуманно общуване между децата, които са представители на различни етнически общности.

Ето защо работата на учителя в разновъзрастова група трябва да бъде призвание. И когато погледнеш усмихнатото детско лице, ти не се замисляш дали то е на три или на пет години, не се замисляш дали е от етническата група на българи или роми, ти просто се чувстваш удовлетворен, прочитайки в погледа му благодарността и обичта към учителя. Именно затова работата в смесена група е призвание.

ЛИТЕРАТУРА

Колева, И. (2007). *Етнопсихопедагогика на родителя*. София: С.Е.Г.А.

Петрова, Е., Даскалова, Ф., Русинова, Е., Каменова, М., Христова, Е. (1995). *Предучилищна педагогика*. Велико Търново: Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“.

MIXED GROUP IN KINDERGARTEN – A CHALLENGE FOR THE TEACHER OR VOCATION

Abstract. Working in a mixed group is a challenge, and when it is multiethnic, becomes even greater. This derives the need for teachers to have a vocation to work with ease, flair and patience with the children, have a professional and practical competence to use innovative and interactive teaching methods. It should always be an innovator.

Yanitza Bocheva
✉ Kindergarten „Nezabravka“
Byala Slatina, Bulgaria
E-mail: iani_j@mail.bg